

nyaikkal. Ha egyszer, kétszer vagy háromszor fordul elő, hogy a legényes, a lassú és a sebes csárdás után tangót és keringőt kérnek a táncolók a zenészekről – fenntartással ugyan, de elfogadjuk ezt is. Ám kénytelenek voltunk megállapítani, hogy a tangó és a keringő itt az „új táncrend” szerves része lett – tehát maga után vonja a néptánc fokozatos kiszorítását. Ezt látni viszont nagyon is fájó látvány volt nekünk. Elképzelhetetlennek tűnt számunkra addig, hogy azok az emberek, akik a régi viseletet oly büszkén hordják, dalaikat emelt fővel éneklék, ilyen könnyen lemondanak eredeti táncaikról. Vajon teljesen el kell tűnnie a népi kultúrának ahhoz, hogy az emberek rádöbbenjenek a hagyományok értékére?!

*

Táncházaink egyik feladata: a hagyományok továbbéltetését biztosítani. Ám nem várhatunk mindent tőlük. A táncházakba járó városi fiatalok szűk körén kívül fel kell ébreszteniük a széles tömegekben is a hagyományörzés gondolatát. Tóth Ferenc írja *A néptánc, népzene jövője a Gyimesekben* című írásában: „Nem vetném papírra e sorokat, ha nem fájlalnók a népművészet sorsát annyian. Mint pedagógus, a nép között élek, és kötelességem közös gondunkat tolmácsolni. Hátha valaki felfigyel e sorokra.” (Művelődés, 1978/11.) Amit a táncmuzsikások elvállaltak városon, arra még nem akadt vállalkozó faluhelyen. Holott a táncházmuzsika térhódításának elsősorban falvainkon kellene egyengetniük az útját.

Nem elég csupán felfigyelni a jelenségre, az igényre. Aktívan is tenni kellene a közös ügy érdekében.

Hogy miként – erről majd legközelebb.

Kostyák Alpár
egyetemi hallgató

(Falvak Dolgozó Népe, 1979/7. 4. – 1979. február 13., kedd)

Még egy táncház

A kolozsvári táncházról csodákat mesélnek. Nem csoda, hiszen mostanában kénytelen-kelletlen, igen furcsán, csodaként érzékelünk természetes dolgokat is. A Monostori úton is csupán annyi történt, hogy a széki leányok, legények, akik ott, a városban keresik a kenyérré, ruhára és egyébre való, táncra perdültek a művelődési házban, mert volt zene, nekik való muzsika, s a farmeres, mindenféle rohamjelmezbe öltözött ifjúság is beállt a táncba – megpróbált tanár nélkül együtt lépni velük.

Máshol bizony elkél a tánctanár, az oktató, mert ha falusi ember beáll is a táncba, s hozott is otthonról valamit, mégis inkább tangóra, rockra áll a lába, hiszen a modern társasági táncok szemérmetlenebb, hoca-nesze kufár mozdulatait sugallja film,

tévé és sok egyéb, ami rendjén való, mert ilyen az élet, de vannak, szaporodnak a táncházak is, s jó, hogy gyarapodunk az efféle alkalmban, „műhelymunkára” fogható ennyi fiatal.

A tánc házi alkalom ugyanis merőben különbözik a hagyományápolás szokványos módjától, nem látványként értesíti a címzetteket arról, hogy lám: micsoda gyöngyöket hullattunk, hagyunk el, de részessé teszi őket, talpuk alá húzatja, inukba sulykolja, rezzenti dallam- s mozgásbeli műveltségünk olyan archaikus elemeit, melyek a birtokon belülség valaha volt, eszményinek vélhető állapotát idézik, amikor még a barázda s az ég karnyújtással egybefogható volt, és a bölcelet mint jó kutya sündörgött sok udvarban, főben. Persze ez így romantikus, hamis kép, annyira az, hogy a tánctanár tán nyomban rámutat: mily, nem is olyan távoli alkalmban kényszerítették így együvé ezt a mozgásba keseredett, higgadt vagy sebes „beszédet”. Ám a táncnak valahonnan az egésze, a tökéletességre törekvés felől kellett érkeznie, hiszen láthatuk egyszer-egyszer, hogy ha jó, s tán mondandója akad, akkor sem hagyja abba, aki járja, ha elhallgat a zene.

Mosóporok, autók és mindenféle üvöltözés közé szorultan próbáljuk meghatározni önmagunkat itt és éppen most is – hideg s karámmelleg lökdös egyfelé. Úgy látszik, több kísérlet is szükségeltetik, és ez, a tánc ház, tán azért jobb, ha van, mert botlással is végezhető műhelybéli tevés-vevés, nem értelmiségi passzió, nem is parádézás, hiszen ki ide belép, farmerben és mindenféle szerelésben szalonképes.

A sepsiszentgyörgyi szakszervezeti művelődési ház ablakán ki-kisandítva morgolodom, morfondírozok ilyenképpen – ott, szemben, honnan az utcánk a hegynek iramodik, bontják a régi házakat; délután azt néztem, most meg az első tánc házi találkozás jó száz fiatalját, ahogy a kezdők esetlenkedésével bele csetlik-botlik, illeszkedik, mozdul a széki táncrendbe, a hirtelen támadott *Szakajtó* együttes zenéjére. Kallós Zoltán diavetítővel és tényközlő, kurta mondatokkal házhoz hozza a táncok eredő helyét s a tágabb környéket. Még egy tánc ház – mondom, s kipillantok az ablakon.

Forró László

(Utunk, 1979/7. 1. – 1979. február 16., péntek)

„Ízelítőt kapunk a Kolozsvári Tánc házból is. Széki lányok táncrendet mutatnak be, az Ördögsekér szolgáltatja a zenét. Úgy hírlik, hogy Könczei Árpád szabadságot kap erre az alkalomra és így újra együtt lehet a konzisos kítűnő népi zenekara.³⁹ A nóták szünetében Cseke Péter a tánc házmozgalom jelenlegi helyzetéről szól.”⁴⁰

(Igazság, 1979/46. 3. – 1979. február 24., szombat)

39 Könczei Árpád 1979-ben katonai szolgálatot teljesített.

40 Részlet egy 1978. február 28-án Kolozsváron sorra kerülő Ifjúság-matiné meghívójából.